

การพัฒนาโจทย์วิจัย และข้อเสนอเชิงนโยบาย ในการจัดการความรู้เพื่อสันติสุขภาวะภาคใต้

ผศ.ดร.ภก. พงศ์เทพ สุธีรวุฒิ

สถาบันวิจัยระบบสุขภาพภาคใต้

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ยุทธศาสตร์ 3 ประการ

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพเพื่อการพึ่งตนเอง
การส่งเสริมป้องกัน และการควบคุมโรค
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และสอดคล้องกับวิถีชุมชน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพให้มีศักยภาพ
ทั้งด้านความสามารถและขวัญกำลังใจ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากลไกเฉพาะ
เพื่อสนับสนุนบริการพื้นฐาน และบริการเชิงรุก

นวัตกรรมสุขภาพ 3 ประเด็นสำคัญ

1. งานอนามัยแม่และเด็ก
2. การจัดการโรคเรื้อรัง กรณีโรคเบาหวาน
3. การแพทย์และการดูแลผู้ป่วย
ที่สอดคล้องกับวิถีมุสลิม

งานอนามัยแม่และเด็ก

นวัตกรรมงานอนามัยแม่และเด็ก

1. บทบาทใหม่ของชุมชนในลักษณะเครือข่าย

ผู้นำศาสนา

องค์กรท้องถิ่น

โรงเรียน เยาวชน

อสม.

2. แนวทางและกลไก

การสร้างแรงจูงใจ

การสื่อสาร

3. การบูรณาการการแพทย์มุสลิม

one stop service

เข้าห้องคลอด

อะซาน

โภชนาการ

การตรวจหลังคลอด

การให้นมบุตร

คลินิกสุขภาพเด็กดี

โจทย์วิจัย

1. อิทธิพลเรื่องเพศชาย-หญิง เช่น

- ศึกษา ปรัชญาการณัฏฐ์หญิงตั้งครุฑให้ลึกมากขึ้น
- บทบาทเพศหญิงในการจัดการปัญหาวิกฤต

2. อิทธิพลเรื่องวัฒนธรรม วิถีมลายู เช่น

- งานวิจัยที่ให้ความสำคัญกับจิตวิญญาณชุมชน

3. การประยุกต์ใช้มาตรการตามวิถีมลายู เช่น

- การเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงาน
- การตั้งชื่อ โดยใช้ภาษาถิ่น

4. บทบาทผดุงครรภ์โบราณ

- ความเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณในชุมชน
- สถานการณ์และแนวโน้มของโตะะบิแด โตะะบิดัน
- บทบาทที่ควรจะเป็น
- การนวด
- การดูแลก่อน หลังคลอด
- ทำคลอดกรณีฉุกเฉิน
- เป็นอาสาสมัครสุขภาพใหม่

5. บทบาทเจ้าหน้าที่ที่สอดคล้องกับวิถีมุสลิม

- text (หลักวิชาการ) or context (บริบทพื้นที่) ในงานแม่และเด็ก
- งานวิจัยเรื่องการดูแลบุตร เด็ก เยาวชน

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ผลักดันบทบาทผู้หญิงในการแก้ปัญหาทั้งงานแม่และเด็ก งานสร้างสันติสุข
2. ผลักดันโต๊ะบิดัน เป็นอาสาสมัครในระบบสุขภาพ ในฐานะผู้นำทางจิตวิญญาณ
3. การปรับบทบาทหน่วยบริการ เจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมมาลาญที่สอดคล้องกับบริบทศาสนา
4. ต้องปรับหลักสูตรในสถาบันผลิต
5. สร้างเครือข่ายนักวิจัย นักพัฒนา งานอนามัยแม่และเด็กในพื้นที่
6. บรรจุเรื่องเพศ ครอบครวอยู่ในหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ในปอเนาะ
7. ใช้มาตรการทางวัฒนธรรม วิถีมาลาญ ในงานแม่และเด็ก
 - การเตรียมความพร้อมก่อนแต่งงาน
 - โดยคณะกรรมการอิสลาม
 - การตั้งชื่อ ภาษา

นวัตกรรมการจัดการโรคเรื้อรัง กรณีโรคเบาหวาน

1. การตรวจคัดกรองและวินิจฉัยโรคเบาหวาน
2. การดูแลผู้ป่วยเบาหวานด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์
3. เวชศาสตร์ครอบครัวกับการบริหารด้วยหัวใจแห่งความเป็นมนุษย์
4. รูปแบบการส่งเสริมสุขภาพ ในผู้ป่วยเบาหวาน
5. การแพทย์ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนในจังหวัดชายแดนใต้

โจทย์วิจัย

1. นิยามโรคเรื้อรัง ดำรงปัญหาสำคัญและเน้นการค้นหากลุ่มเสี่ยงเพื่อลด mismanagement
2. สังเคราะห์ กรณีศึกษาที่ดีเรื่องระบบการคัดกรอง
3. ประสิทธิภาพการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานในชุมชน
 - อาสาสมัคร
 - เครือข่ายชุมชน
4. ต้องการความรู้ทางพฤติกรรมศาสตร์
 - การออกกำลังกาย โดยเฉพาะในกลุ่มสตรี
 - การบริโภค โภชนาการ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. ส่งเสริมการสร้างสุขภาพ ดูแลสุขภาพด้วยตัวเอง สร้างระบบสุขภาพชุมชน ในการเปลี่ยนพฤติกรรม จะมีผลต่อการจัดการโรคเรื้อรัง
2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข อสม ในการคัดกรอง
3. การสนับสนุนเครื่องมือและกระบวนการ
4. สร้างอาสาสมัครพันธุ์ใหม่
5. พัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข ในการรักษา ติดตาม ในระดับ PCU
6. ส่งเสริมการฟื้นฟูผู้ป่วยโดยชุมชน
7. ส่งเสริมการสื่อสารสุขภาพโดยใช้วิทยุชุมชน โดยใช้ภาษามลายู

การแพทย์และการดูแลผู้ป่วยที่สอดคล้องกับวิถีมุสลิม

บทบัญญัติของทารกแรกเกิด
การเข้าสู่น้ำ
การตรวจร่างกาย
การคุมกำเนิด
การทำแท้ง
การประกอบพิธีฮัจญ์
การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
การละหมาดในยามป่วยไข้
การเปลี่ยนถ่ายอวัยวะ
การผ่าตัดศพเพื่อการศึกษา

การให้นมบุตร
มิติทางเพศ
ประจำเดือน
การปฏิสนธินอกครรภ์
การรักษาความเจ็บป่วยในเดือนถือศีลอด
การส่งเสริมสุขภาพในบริบทมุสลิม
การบริจาคเลือด
การดูแลผู้ป่วยในระยะสุดท้ายของชีวิต
การชันสูตรพลิกศพ

โจทย์วิจัย

1. การประยุกต์สถานบริการโดยใช้รูปแบบประเทศมลายู
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้กับผู้รับบริการ
3. ระบบสุขภาพชุมชน
4. วิจัยวงจรระบบสุขภาพในชีวิตประจำวันของคนไทยมุสลิมในพื้นที่
5. ความรู้สึก ทักษะ ทักษะ community concern ของคนที่เคยรับและไม่เคยรับบริการสุขภาพ ในประเด็นปัญหาสุขภาพ ปัญหาการให้บริการของบุคลากร และหน่วยบริการ
6. ปัญหาสุขภาพจากสถานการณ์ โอกาส ประเพณีต่างๆ เช่น การถือศีลอด พิธีฮัจญ์

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. การส่งเสริมภาวะผู้นำ ปรับกระบวนการทัศน์ ทัศนคติของผู้นำระดับองค์กร ให้เข้าใจกระบวนการทัศน์อิสลาม
2. ปรับระบบบริการ ที่ส่งเสริมวัฒนธรรม สื่อสารด้วยภาษามลายู
3. สัมพันธ์ชุมชน การใช้ฐานชุมชน ฐานมัสยิด ในการจัดการสุขภาพชุมชน เช่น ยาเสพติด สิ่งแวดล้อม สุขอนามัย
4. การสร้างมาตรฐานโรงพยาบาลมุสลิม (HA รับรอง)